

KERKELUK LEVEN

Reisindrukken.

Vertrokken.

Dankbaar en vertrouwend heb ik deze week de acute zorg voor de wekelijksche voorziening in de behoeften van ons blad in vertrouwde handen gegeven, en ben op reis gegaan. Verschillende lezers verzochten me iets te laten hooren per „Reformatie“-kolommen. Aanvankelijk voelde ik daar weinig voor; personalia beteekenen doorgaans de minst instructieve gedeelten van een blad; bovendien is er over mijn uitstapje al meer persoonlijk geschreven, dan mijzelf lief is; en tenslotte moet men voor reishoeven, zullen ze niet al te zeer uit den stijl van het gewone werk vallen, of een blad redigeeren, dat doorgaans den stempel van de ziel van den redacteur draagt, of — van een bepaald charisma de drager zijn. Het eerste is b.v. het geval met den heer Joh. de Heer; als die in „Het Zoeklicht“ vertelt van zijn reizen naar Noorwegen of andere landen, proeft men geen oogenblik een scherp overgang van de ééne rubriek naar de andere. Maar in ons blad zou zoo iets toch niet gaan. Want al laat de „geest“ van den redacteur zich daarin misschien niet onbetuigd, zijn „ziel“ pleegt zich toch niet bloot te geven in onze kolommen; een bekentenis, waarmee ik geen psychologen moge kwellen, en waarvoor ik, wat de profetelijkheid betreft, in elk geval zou willen „staan“. Waarom ik dan ook niet eens zou willen probeeren, of ik in de hierboven aangegeven richting een charisma heb, en hier kan laten functioneeren of experimenteeren.

Terwijl ik deze regelen schrijf, zijn we juist het eiland Wight gepasseerd. Ik schrijf n.l. aan boord van de „Washington“, een boot van de United States Lines, een maatschappij, die naast dit prachtige schip, nog een tweede van die kracht in de vaart heeft: de „Manhattan“. Uit Rotterdam, waar vele vrienden, onder wie ook — tot mijn vertroosting — theologische, vaarwel waren komen zeggen, via Hoek van Holland, waar, met gelijk effect, de „Bazuin“-redacteur, plus een medewerker van ons blad, benevens de praetor van het Kamper Studentencorps me met andere bezoekers de hand kwamen drukken, ging de reis over Londen naar Southampton. Heden, 30 Dec., vertrokken we vandaar. De piloten zijn juist van boord gegaan: een hoedend gezicht, zoo van de hoogte uit. De drie rotsblokken plus vuurtoren, die de Zuidwestelijke punt van het eiland Wight scherp markeeren, waren het laatste stukje van Europa's vasteland, dat ik voorloopig zien zal. Maar er wordt nog post verzonden via Cöb; en daarom wil ik nog voor ons blad enkele regels schrijven, eer de bus gelicht wordt.

Had in Londen geen mist en regen den dag versomberd, dan zou allicht op theologisch gebied nog wel veel meer mijn aandacht geboeid hebben, dan wat nu in dezen voornamelijk mijn opmerkzaamheid trok; waaronder wel niet in de laatste plaats een leeskamer was van de Fourth Church of Christian Scientist te Londen, gelegen aan de Russell Square, waar ook mijn hotel was. Een kort begrip van de dogmatiek van deze genezers op het gebied was uit volgend avondgebed te distilleeren:

Father — Mother God,
Loving me,
Guard me when I sleep;
Guide my little feet
Up to Thee.

(Mary Baker Eddy.)

Meer open en bloot geeft volgend vers zoo'n samenvatting:

God made all His creatures free;
Life it self is liberty;
God ordained no other hands
Than united hearts and hands.

One in fellowship of Mind,
We our bliss and glory find
In that endless happy whole,
Where our God is Life and Soul.

So shall all our slavery cease,
All God's children dwell in peace,
And the new-born earth record
Love, and Love alone, is Lord.

(James Montgomery.)

Onwillekeurig vraagt men zich af, hoeveel en op hoe velerlei wijze geboren en getogen menschen van tegenwoordig deze lederen mee zouden willen zingen, ook al hebben ze den „doop“ der Christian Scientists niet ondergaan. Tusschen kerk en secte worden de grenzen meer en meer uitgewischt. Ik moest ineens weer aan het eerste hoofdstuk van ons nummer van 23 Dec. J.L. denken. Dat ging over Karl Barth's poging tot opwekking van de belangstelling voor de Schotsche Confessie. Die was nog al onbekend in Schotland zelf, zoo had Barth, niet ten onrechte, bevonden. Maar niet anders staat het met de oude calvinistische belijdenissen, die toch ook in Engeland zoo bijzondere kracht ontwikkeld hebben, en zoo tot in details afgedaald zijn, zonder evenwel daarmee voet te geven aan hen, die theologische meeningen met confessionele bindingen willen verwisselen. De eetkamer van mijn hotel bevatte ettelijke beelden van helden van vleesch en geest uit het verleden. Die van het vleesch hadden wel het leeuwenandeel der beschikbare plaatsen veroverd; (Zie vervolg op blz. 108.)

De bekeering van het gevoel.

De controvers over het gevoel, ook over het gevoel in het godsdienstig leven, zal wel geen einde nemen zolang deze bedeeling standhoudt. Eenige meerdere onderscheiding zou aan de helderheid van beschouwing over dit punt geen kwaad doen. Het zou groote winste zijn als ons gevoel zoo zuiver ging werken, dat wij het onderscheid gingen zien tusschen GEVOELSWERK en GEVOELIG werk. Bij gevoelswerk huilt men dat het giet — bij gevoelig werk wordt er hoogstens een traan weggepinkt. Bij gevoelswerk drukt men den naaste plat tegen eigen vleezige buste en zegt als het ware: O, mijn lieve scholletje, wat heb ik met je te doen! Mij was het nimmer weldadig in zulk een omknelling! Maar bij gevoelig werk wordt mij de hand maar even gedrukt en ik heb er veel aan. Men zou bijna een vereeniging oprichten tot bescherming van het gevoel.

Ik meen geenszins, dat wij teveel waarde aan het gevoel hechten. Integendeel, ik geloof dat er alle reden is om voor de verzorging en ontwikkeling van het gevoel op te komen. Maar ik zou dat in de allerlaatste plaats willen toevertrouwen aan hen, die voor zich het monopolie van het gevoel of althans de Grand Prix opscheiden. Er is een hemelsbreed verschil tusschen het bekeerde en het onbekeerde gevoel. Wij waarschuwen gaarne tegen den Ouden Adam, maar wij herkennen hem het minst wanneer wij hem in de sfeer van het gevoel ontmoeten. Wij achten dan dikwijls hemelsch, wat niet anders is dan uit de aarde aardsch! Juist als het gevoelszaken betreft, vergeeten wij op het lichtst dat vleesch en bloed het koninkrijk Gods niet beërven zullen. Toch is het groote verschil niet zoo moeilijk in te zien. Het onbekeerde gevoel richt zich op den mensch. Al naar de sleutel waarin het gestemd is, wil het bij-kijken en een glimlach op het gelaat van den medemenschen tooveren of wel het weigert getroost te wezen en nog veel minder is het bereid om anderen te troosten. Het bekeerde gevoel richt zich op God, zooals elke geloofsuiting dat doet. Het beproeft wat den Heere welbehagelijk zij. Daarin draagt het dan tevens het kruis der miskenning, het wordt niet-verstaan en misverstaan, omdat het niet uit de bewegingen des vleesch voortkomt. Van de hoogste gevoelsuitingen der heiligen zegt het vleesch juist, dat het tegen zijn GEVOEL strijdt.

Wij zouden dan ook in de controvers over het gevoel, veel verder komen wanneer wij ons uitgangspunt kozen in het geloof. Ach, dat wij onze confessie beter verstonden, ook in dat onnavolgbaar schoone woord over de roeping: ZIJ DOET HEM LEVEN IN EEN NIEUW LEVEN! De bekeerde is geen verminkt mensch, daar is geen functie stopgezet in zijn ziel. Integendeel! Het versuifte verstand is na de bekeering gaan kermen als nooit tevoren. De verslapte wil heeft zijn kroon en scepter teruggevonden. Ook het dissonante gevoel is opnieuw gestemd door den Heiligen Geest. Het leeft nu bij de dingen, waarbij het vleesch sterft. Het leeft bij de bazuinen en de zegelen der Openbaring. Het gevoelt het beginsel der eeuwige vreugde in zijn hart. Het is krank van liefde, maar het heeft ook leeren hater: O Dochter Babylons, die verwoest zult worden!

Wie houdt de stemborg bij u, mijn lezer?

Het gevoel van den nieuwen mensch is ook bekeerd tot de eendracht met verstand en wil. Ach, wat was het daar van binnen vaak een boeltje! Kaln sloeg er zijn broeder Abel dood. Het gevoel was als de kiffachtige huisvrouw en het verstand vluchtte naar den hoek van het dak. Ook omgekeerd ging het toe. Het verstand legde stapels folianten op het hart, zoodat het nauwelijks kon kloppen! De wil sprong rond als een nihilist en ging onbesuisd tegen het verstand in, tegen het gevoel tekeer. Wat een huis tegen zichzelf verdeeld! Maar als de bekeering kwam van het gansche hart en de gansche ziel en al de kracht, toen is het anders geworden. Toen was het daar binnen ook niet langer een twisten wie de meeste zou zijn. Geen eereplaatsje voor den één, geen suprematie voor den ander.

De leden verstonden, dat zij niet allen dezelfde werking hadden, ook niet in het huis der ziel. In het Boek van God lees ik van drie dingen. Daar staat niet geschreven: zoo blijven dan het verstand, het gevoel en de wil en de meeste van die is.... Pardon, daar moet eerst nog om gevóchten worden! Maar ik lees van geloof, hoop en liefde die blijven. Dat wil zeggen, niet de functie wordt om zichzelf gekoesterd en verheerlijkt. Maar met al de vermogens van zijn ziel richt de ééne en ongedeelde mensch zich op God zijn Heere.

Mochten wij daar gevoel voor krijgen, mijn lezer!

N. B.

van in onzen tekst, die juistert vertaald wordt: „zij zijn zelf in ballingschap gegaan“.

Israël was „gevangelijk weggevoerd“ naar Babel. Jesaja teekent Babels macht en heerlijkheid, door die stad voor te stellen als een trotse Vorstin, de „vertroetelde en weelderige Gebiedster der koninkrijken, de wellustige, die zorgeloos troont“.

Zegt zij niet in haar hart: „Ik ben het en niemand meer“?

Zij vertrouwt op haar machtige goden.

Op Bel en op Nebo.

Waren die niet sterker gebleken dan Israëls God Jehovah?

Was door hun krachtige hulp het Jodenvolk niet vernederd? Hadden zij het zaad van Abraham niet met een sterken arm gevangelijk weggevoerd?

Draagt, zoo beval Babel, in plechtige processie onze godenbeelden rond. Eert ze met offer en reukwerk, met lied en met lof!

Onze goden houden stand, voor eeuwig!

Leest nu Jesaja's profetieën in dezen pericoop.

Zijn oog schouwt in de verre toekomst van het Messiasrijk.

Hij ziet hoe de HEERE, de almachtige en getrouwe God, opstaat om zijn arme volk te verlossen. Hij zal verhooren wie verdrukt. Hij redt de verloren kerk, die verloren scheen in de wereld. Hij bereidt den weg voor Christus en zijn Gemeente.

Daartoe roept Hij Cyrus, den „adelaar van het Oosten“, om den gevlugelden „Babylonischen leeuw“ te doden. De Perzische koning overwint de Chaldeen. Babel, de Vorstin, wordt overmeesterd, en tot een slavin gemaakt.

Zij moet addalen van haar gouden troon, en zitten in het stof. Zij wordt vernederd en veracht; ze moet als de geringste der dienstmaagden meel malen.

Helpt nu, goden van Babel, Bel en Nebo!

Maar dan teekent de profeet spottend hoe Bel en Nebo van angst door hun knieën heen zakken, en Cyrus als smekelingen te voet vallen. Ze kunnen niet helpen; ze kunnen zichzelf niet eens helpen. Ze zijn een machteloze buil voor den overwinnaar. Hun beelden worden neergehaald, de geweldige steenen kolossen worden op wagens geladen, bespannen met jukken trekossen, veel in getal. De kleinere beelden van zilver en goud worden gelegd op de ruggen „van het vee“. Zwaar om te torsen zijn deze monsters. De dieren bezwijken haast onder den last.

Zoo gaan Babels goden in ballingschap. Miljoenen hadden hen aanbeden, hun offeranden gebracht, in hun macht geloofd, ze als „draagbeelden“ geëerd. Nu zijn het echt „draagbeelden“ geworden, op krakende karren en ruggen van ossen en ezels geladen! Ze worden als buit vervoerd, op Cyrus' bevel, naar zijn land.

Goden in ballingschap! En hun ballingschap eindigt nooit meer. Ze komen nimmer terug.

Ze kunnen niet helpen, ook niet spreken, noch hun eigen lot beklagen.

En toch zijn die stomme goden welsprekend.

Wee, wie vleesch tot zijn arm stelt, op ijdelheid vertrouwt, de kerk van Christus verdrukt, het volk Gods slaat, zelfs al is hij een tuchtroede Gods. De dag komt, waarin de HEERE den stok waarmee Hij sloeg, stukbreekt. Dan worden de geweldenaars overweldigd.

De godloozen, de kerkbenauwers, de onderdrukkers der gemeente van Jezus Christus zullen op Gods tijd alle van hun hooge zetels af moeten dalen, en neerzitten in het stof. Want er blijft maar één troon staan, die van Christus Triumfator. En de goden der wereld, waarvoor de duizenden zich gebogen hebben, de goden dezer eeuw, ook de gesmedene en geboetseerde „denk“-beelden van de 20ste eeuw, gaan in ballingschap, even gewis als die van Babel. Zij kunnen niet helpen, maar zij kunnen ook niet geholpen worden.

Dan wordt de getuchtigde kerk vrij. Godvruchte schaar, houd moed!

Uw tijdelijke ballingschap eindigt, als de eeuwige ballingschap van Bel en Nebo begint.

Toen Babel verwoest werd, schreef de hand van een wanhopig mensch een inscriptie in een harer poorten, die na eeuwen teruggevonden is: onze goden zijn dood, zoo staat daar, in slordig schrift, in de harde steenen gegrift.

De tijd komt, dat ook de moderne mensch, de nieuwe heiden, ditzelfde schrijven zal van zijn eigen goden.

Bel wordt gekromd, Nebo neergebogen.

Maar de gesmade, vernederde, vertrapte kerk wordt gekroond met eere.

Nooit kan 't geloof teveel verwachten. Zeg niet: het lijkt er niet veel op, dat het zóó worden zal. Leek het daar dan wel op toen Jesaja profeteerde, of toen Israëls getrouwen zijn boekrol in Babel lazen? Maar het is toch vervuld.

Christus is een volkmen Zaligmaker. De goden der wereld helpen niet. Maar het geloof overwint de wereld. Jeruzalem wordt Vorstin, en Babel slavin. De goden der wereld gaan in ballingschap, voor eeuwig. Doch aan elke ballingschap der Kerk komt een einde. Want de HEERE leeft tot in eeuwigheid, en regeert tot in eeuwigheid.

En deze God is onze God, eeuwig en voor altijd!

F. C. M.

he tempel-
ische gods-
oolley ver-
de ziggurat
ingod; ook
ir de pries-
te worden
m de pries-
d naar zijn
ze huwelijk
aarheid van
natuur af-

als altijd
rugkeerende
slechts aan
We zouden
ische theo-

en in den
nagebootst,
duur. Daar-
dit stuk te

uzalem van
staan is be-
ling van dit
ijkt wel uit
deze ver-
ing van het
an Abraham

n het Noor-
thuishoort,
beweert, kan
de namen
daarvan ge-
stelling wel
het gebied
van goden,
te merken
en hetgeen
och is deze
van de argu-
n's voorstel-
ou gewagen,
beloog toch
in Zuidelijke
rug tusschen
Dat voorts
hij gevonden
vervolgens
lezer liturgie,
doeltreffend,
van regel 7
met het oog
gelijk is. Het
zijn met de
leest Barton
van een ver-
zulke belang-
aan worden,
ding van den
u. 14)

n te beweren
uzalem van
eest, die ons
eisme en het
eel in strijd
Melchizedek

een welkome
er de opgra-
aar gevonden
van Melchi-
is bij name

1).
Ras Schamra et
1937 (pag. 56)

Salem, zij zult
komen en pleng-
deze vertaling te
is 14, 'Hilversum
scribeerd, gecon-
vertaling van regel

een welkome
er de opgra-
aar gevonden
van Melchi-
is bij name

1).
Ras Schamra et
1937 (pag. 56)

Salem, zij zult
komen en pleng-
deze vertaling te
is 14, 'Hilversum
scribeerd, gecon-
vertaling van regel

een welkome
er de opgra-
aar gevonden
van Melchi-
is bij name

1).
Ras Schamra et
1937 (pag. 56)

Salem, zij zult
komen en pleng-
deze vertaling te
is 14, 'Hilversum
scribeerd, gecon-
vertaling van regel

generaals, „geslaagde soldaten" in hun onderscheiden formaties a posteriori, musici en kunstenaars kregen daarna de beurt. De bouwers van het theologische en kerkelijke leven liepen evenwel naar zich zoeken.

En toch hebben zij doorgaans, zij het ook soms niet zonder den bijstand der anderen, langer en dieper door-gewerkt en op het volksleven ingewerkt, dan alle anderen.

Deze verhouding is tenslotte ontdekkend. De Zoon des menschen, als Hij komt, zal Hij ook geloof vinden op de aarde? Zijn knechten zullen tegen den dag der Grooten Reïnie op 't feestmaal van zelf wel zonder eere-teekenen en prachtgewaden komen. Laat ons waken en bidden; werken is nog altijd het mooiste, ook als men den rug naar 'tmoederland gekeerd heeft.

Het is mijn vaste overtuiging, dat de kerkelijke werkgemeenschap de vele brieven en telegrammen heeft uitgelokt, die mij kort voor mijn vertrek hebben bereikt, en waarvoor ik hier hartelijk moge dank zeggen. Ze hebben me alle goed gedaan, maar die van 't studentencorps F.Q.L., van kerkeraden en al of niet gecombineerde kerkeraadsleden zeker niet in de laatste plaats.

K. S.

Waarheid en vrede.

Vrede is een heerlijk goed.

Toen in het eind van September van het vorig jaar de oorlog nabij scheen en dreigde uit te breken, was het benauwdheid en vrees. En groot was de opluchting, toen dit gevaar althans voorloopig teruggeweken was.

Voor hoe lang dat zijn zal, kan geen menschen zeggen.

Nog maar even klaarde de lucht op, of wederom ver-heeven zich donkere wolken. En sedert rommelt het aldoor, en moet daar vrees zijn voor wat weldra komen kan.

Waarom?

Ook hierom, dat bij de overeenkomst van München, die den dreigenden oorlog, althans voor zoover niet-ingewijden moesten denken, voorkwam, niet de waarheid tot grondslag werd gekozen. Zij werd veeleer op trouw- en woordbreuk gegrond. Wie gaven, gaven niet van het eigene, maar wat des anderen was.

En zulk een niet op waarheid gegronde, „vrede" kan geen stand houden.

De methode, die zulk eenen „vrede" wist te bewerken, lokt andermaal, lokt ook anderen, aan, om haar voor verdere wenschen of eigene begeerten in het werk te stellen.

Zulk een „vrede" bergt eenen nieuwen oorlog in zich en brengt dien te zijner tijd voort.

Ware vrede kan alleen rusten op den grondslag van waarheid en recht.

Mozes zong dan ook voor Israëls ooren:

God is waarheid en is geen onrecht, rechtvaardig en recht is Hij, Deut. 32:4.

Voor het onderlinge samenleven van Zijn volk heeft de Heere daarom geboden: spreekt de waarheid een iegelijk met zijnen naaste, oordeelt de waarheid en een oordeel des vredes in uwe poorten, Zach. 8:16.

Vrede is een heerlijk goed, en zeer begeerenswaardig, en door allen in den rechten weg na te jagen.

De Heere Christus heet Vrededorst, Jex. 9:5, en kwam vrede verkondigen heinde en wild en zij, dien die verre zijn, en dien die nabij zijn, Eph. 2:17. Bij Zijne komst op aarde zongen de engelen: vrede op aarde, Luc. 2:14.

Toch is vrede niet het hoogste goed. Dat gaf de Heere Zelf ook duidelijk te kennen, toen Hij zeide: Meent niet, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard, Matth. 10:34.

Bij de profeten waarschuwt de Heere wel tegen een verkeerd vredesgeloof, en doet Hij zeggen: Zij genezen de breuk der dochter mijns volks op het lichtst, zeggende: Vrede, vrede, doch daar is geen vrede, Jerem. 6:14.

Boven den vrede staat heel veel.

De Niemöller verkiesde liever den oorlog met het Duitse staatsbewind, dan den vrede door ontrouw aan zijne Goddelijke roeping.

Hooger van waarde dan de vrede is ook de waarheid. Daarom doet de Heere in Zijnen eisch de waarheid gaan vóór den vrede.

Hebt de waarheid en den vrede lief, Zach. 8:19.

Gods profeten waren dan ook geen zoetsappige vrede-predikers.

Hoort maar Jesaja: Maar gij verlaters des Heeren, gij vergeters van den berg mijner heilichheid, gij san-richters eener tafel voor die bende, en gij opvullers des dranks voor dat getal: Ik zal ulieden ook ten zwaarde tellen, dat gij allen u ter slachting zult krommen, 65:11 en 12.

Evenmin was Johannes de Dooper het, die dorst spreken van adderenghebroedsels, en wees op de bijl aan den wortel der boomen en op de wan in de hand, Matth. 3:7 v.v.

Ja, de Heere Zelf kwam niet alleen met Zijn: „Wee u", maar ook met Zijn: „Gij dwazen en blinden", „zij geveinsden", Matth. 23:13 v.v.

En de apostel Paulus volgde ook daarin de voetstap-pen van Zijnen Heere, II Cor. 11:13; Gal. 2:4; Philip. 3:18 v.v.

Vóór den vrede moet de waarheid gaan.

Boven den vrede staat in waarde de waarheid.

Dat geldt ook bij het bespreken van onderlinge ge-schillen en uiteenlopende inzichten in de menschelijke samenleving, en betreffende de kerk.

Het moet daarbij niet alleen om de Waarheid gaan, maar het komt daarbij ook allereerst op waarheid aan. Niet voornamelijk op den lieven, zachten vorm.

De Heere waarschuwt ons zelfs wel tegen menschen, dewelke in schnapskleeders tot u komen, maar van binnen grijpende wolven zijn, Matth. 7:15. En David klaagt over den verrader: Zijn mond is gladder dan boter, maar zijn hart is krijs; zijne woorden zijn zachter dan olie, maar dezelve zijn bloote zwaarden, Ps. 55:22.

Het was daarom ook fout van de Synode te Amsterdam in 1938, dat zij in haar vermaanoord terzake van de polemiek niet duidelijker en krachtiger nadruk legde op den eisch van het waar-zijn in het polemiseren, art. 151.

Bij bestrijding van den ander behooren diens meeningen of voorstellingen juist, en voor zoover het te be-spreken punt betreft, volledig te worden weergegeven.

Er dient zakelijk geargumenteerd te worden.

En de argumenten van den ander behooren bij be-strijding volle recht te erlangen.

Beschuldigt men, dan behoort men strikt bewijs te leveren. En worden de beschuldigingen als onjuist aan-gewezen, dan is het de plicht van den beschuldiger, zijne ingebrachte aanklachten te laten vallen, of betere gronden er voor aan te voeren.

Opdat blijke, dat het niet gaat om eigen persoon, eere, en macht, maar om waarheid en om de Waarheid. Want waarheid is het eerste vereischte, ook bij de polemiek.

De eisch des Heeren is: Hebt den vrede lief.

Maar daaraan gaat vooraf: Hebt de waarheid lief, Zach. 8:19.

En in vs. 16 lezen wij: Dit zijn de dingen die gij doen zult: spreekt de waarheid een iegelijk met zijnen naaste, oordeelt de waarheid en een oordeel des vredes in uwe poorten.

Daarvoor is ook vereischt, dat men, als men over eenige zaak in geschil schrijft, maar niet prijst, omdat die of die het zegt, noch laakt en afkeurt, omdat die of die ander het voorstelt, zonder misschien zelfs de aangevoerde gronden gelezen en overwogen te hebben.

En ook, dat men zijn oordeel niet geeft, zonder zelf de gepubliceerde stukken en genoemde bescheiden of autoriteiten ingezien en nagegaan te hebben, en ge-noegzame kennis van wat over en weer aangevoerd werd, genomen te hebben.

Vrede is een heerlijk en begeerlijk goed.

Wanneer hij op waarheid gegrond is.

Maar wanneer hij met krenking en schennis van waarheid verkregen wordt en heerschen moet, is hij niet goed.

De waarheid gaat in waarde boven den vrede.

Daarom dient men ook niet maar zonder meer te roepen om vrede, vrede, doch behoort voorop te gaan en zijnen eisch te ontvangen, de roep om waarheid.

Want alleen de ware vrede is goed.

Waarheid en vrede.

Doch de waarheid eerst.

S. GREIJLDANUS.

Zoo niet.

In „Noord-Hollandsch Kerkblad" van 30 Dec. 1938 schrijft Prof. Dr. F. W. Grosheide o.m.: „Samen in eenigheid des geloofs zoeken naar de waarheid bij het licht van Gods Woord is een heerlijk ding. Maar wan-neer men nooit ongelijk erkennen wil, altijd eigen meening goed gaat praten, nooit vergeet, wat een ander tegen ons gezegd heeft of geschreven, elkaar vliegen pogt af te vangen, zelf de eerste wil zijn, dan komt er van een broederlijke bespreking niets terecht. Ik vrees, dat deze dingen onder ons niet ontbreken". Later schrijft hij: „De een wil zelf den sterken man spelen, de ander duwt een bepaald persoon als zijn sterken man naar voren".

Dit is een vorm, waarin niet geschreven moet worden. Prof. Grosheide zegt zelf: „Ik vrees, dat deze dingen onder ons niet ontbreken". Hij weet het dus, volgens eigen schrijven, niet. En dan toch op deze wijze vermanen? Eene algemeene waarschuwing geven, en die kleeden in woorden en vormen, die wel den indruk moeten wekken, dat in één bepaalde richting gewezen wordt. Voor zoo iets moet men eerst nauwkeurig onder-zoeken, of men zich niet soms geheel vergist in zijne meening over wie men voor het oog heeft. En heeft men dergelijk vermoeden, dan heeft men zich persoon-lijk tot dezen te wenden, want dan betreft het de anderen niet. Men behoeft dat dan niet in een particulier schrijven te doen, doch kan het ook publiek in de courant doen, omdat het dan publieke uitingen moet betreffen, doch dan concreet, op den man af. Nu is ge-schreven op eene wijze, waaraan niemand persoonlijk houvast heeft, want immers: er is geen naam genoemd. En tot wien er tegen op zou komen, kon men zeggen: wien de scheen past, trekke hem aan. Waarom komt gij er tegen op? Beschuldigt gij daarmee u zelven niet? Zie, op zulk eene wijze schrijven en vermanen is niet zooals het behoort, is schrijven zóó, dat men eene heel donkere schaduw op anderen werpt, en zich toch zelf formeel buiten schot houdt.

En dat nog met een zinnetje: Ik vrees, dat deze din-gen onder ons niet ontbreken.

Daarbij worden anderzijds de dingen, die er tegen-over staan bij anderen, en die oorzaak kunnen wezen van hetgeen men, zij het ook geheel ten onrechte, af-keurt, ongenoemd gelaten. Zoo is men dan niet alleen eenzijdig, maar ook droef partijdig.

Dit zich als vredelievend voordoende woord van waar-

schuwing is daarom een staal van, laat mij het zeer zacht zeggen, geen goede polemiek.

Zoo moet het niet.

Professor Grosheide, oordeel een rechtvaardig oordeel.

Verder schrijft Prof. Grosheide in dat artikel ook over de Theologische School. Hij zegt, dat de opleiding goed moet zijn, wetenschappelijk. „Al deze dingen staan onder ons vast. Maar zie nu het weinig concrete in de vraag om den zedden hoogleeraar. Wij hebben ons verblijd over de herstelling van het lectoraat en over de benoeming van Dr. Dam als lector van onze Theolo-gische Hoogeschool, want dat was noodig. Wij hebben als jong predikant in de classis 's-Gravenhage gestemd vóór het voorstel om een vijftien hoogleeraar te benoe-men, want dat was noodig. Maar de noodzakelijkheid van den zedden hoogleeraar is nog nooit aangetoond. Wij hooren niet, welke vakken de man zal moeten onderwijzen, hoe de tijd moet worden gevonden, waarop hij college heeft, in welke vakken hij zal moeten exami-neeren. Is hier dan niet gemis aan concreetheit?"

Nu weet Prof. Grosheide, hoe het met deze vraag om eenen zedden hoogleeraar gegaan is. En als hij daarover in het publiek schrijft, behoort hij het althans te weten. En hij kan het weten, want het is herhaaldelijk in „De Bazuin" medegedeeld, en ook op de Synode in 1938 behandeld.

Bij het afscheid van Dr. J. J. Esser als lector heb ik toen rector, mijn wensch uitgesproken, dat het lectoraat spoedig zou worden hersteld, en gezegd, dat ik nog liever zou willen, dat er een zesde hoogleeraar kwam, omdat dit m.i. noodig was. Daarop heeft eene, nu reeds over-leeden, zuster uit zichzelf voor dit zesde professoraat eene geldsom gestuurd, die door anderen daarna vrij-willig is vermeerderd.

Op de Synode is het voorstel van Curatoren gekomen om een zesde professoraat in te stellen. De Synode wenschte nog meer motiveering, dan gegeven werd, en herstelde alvast het lectoraat, waarmede natuurlijk de situatie gedeeltelijk gewijzigd werd. Aan Curatoren werd voorts opgedragen, eene bredere motiveering bij de volgende Synode (te Sneek) in te dienen.

Gedurende dien tijd kan toch niet in de bladen, althans niet door Curatoren en Hoogleeraren, over dit zesde professoraat en eventuele regeling van vakken en uren geschreven worden.

Dat moest Prof. Grosheide begrijpen.

En daarom is zeer onbillijk zijn schrijven: „Maar de noodzakelijkheid van den zedden hoogleeraar is nog nooit aangetoond. Wij hooren niet, welke vakken de man moet onderwijzen, hoe de tijd moet worden ge-vonden, waarop hij college geeft, in welke vakken hij zal moeten examineren. Is hier dan niet een gemis aan concreetheit?"

Voorts, wanneer het om de bevordering van de be-langen der Vrije Universiteit gaat, die reeds uitwendig zooveel voor heeft: Universiteit, groote stad, nabij het midden des lands, dan worden de Hoogleeraren der Theologische School gevraagd, om voor haar op te tre-den. En Prof. Ridderbos en Prof. Dijk doen het herhaaldelijk.

Maar als het gaat om de belangen van de Theologische School en de bevordering daarvan, h.v. inzake doctoraat en zesde professoraat, dan komen de Heeren van de Vrije Universiteit, en bepaald ook Hoogleeraren van hare Theol. Faculteit, fluks in het geweer. Principieel heet er dan bezwaar, ook al worden niet weerlegd de argumenten en redeneeringen, die tegen die onhoudbare principieele bezwaren worden ingebracht, of men zegt: het is niet noodzakelijk.

Als of de Theol. School slechts het minimum van het vereischte voor de opleiding mag geven, en alleen het „noodzakelijke" mag ontvangen en bezitten.

Ook Prof. Grosheide redeneert nu niet van den eisch der beste opleiding, die gegeven behoort te worden, uit, maar over de „noodzakelijkheid".

Hier was wel een en ander te noemen, dat misschien niet verstaan zou worden door wie van geene weten-schappelijke studie weet, maar toch wel begrepen kon worden door wie zelf aan wetenschappelijke studie doet, en ook wellicht door dezen wel moest gevoeld of voorgevoeld worden, ook al wordt het niet in breede motiveering uiteengezet. Maar de opdracht aan de Cura-toren voor de volgende Synode, verhindert openbare bespreking.

Hoe dit echter ook zij, men mocht naar mijn inzien verwachten van de Heeren der Vrije Universiteit, en althans van hare Hoogleeraren in de Theologische Faculteit, dat zij zich op zijn minst niet zoo dadelijk te weer stelden, wanneer het de bevordering van de belangen der Theologische School en hare verbetering en verheffing betreft.

Wil men te haren aanzien niet redeneeren van het standpunt der eischen van de beste opleiding uit, dan moest men zich toch vanwege de verhouding en de betekenis der beide inrichtingen wat terughouden.

Of de bedoeling moest zijn, dat de Vrije Universiteit alles moet ontvangen en de kerken moet overheerschen, en dat daartoe de Theologische School zoo gering en zwak mogelijk gehouden moet worden om straks uit te sterven.

Betugingen van hooge waardeering en vriendschap voor de Theologische School zijn uitnemend. Maar het komt ten slotte aan op de daden.

S. GREIJLDANUS.

Het punt in geschil.

In „De Heraut", van 18 Dec. j.l. en volgende nummers, schrijft Prof. Dr. H. H. Kuypere over „De drieërlei macht", en zet uiteen, dat ook de meerdere vergaderingen de dogmatische, de regerende, en de sleutelmacht bezit-

ten, en wat de dan in zich zit.

Hij ontkent drieërlei macht.

Maar wanneer niet meer „aun-ning gebonden krachten die en op die en d kerken of ha- telkens op art. Niemand en En voorzoo- Zij gaan nie woordig ond- Dat is: d van eene e gaderingen bo kerken, om on particuliere ge sureeren, en

Volgens het dere vergade- kerken en k eigene auto bepaald en m de Belijdenis kerken in ke nung.

Wanneer W zijn wij heel wel verschil ordening en en de grensb gaderingen is door de kerk nomen en e hare bepaling

Zoo schrijft van 25 Dec. j gehandeld b Genève, die haar Geloofa zelf de dw die in verbe

Doch bij t heeft dat nu keerde voors het dezen s onjuist beel

Hetzelfde datzelfde nu sproken het heeft stellig te regelen; v van Genève wijze geschied als Calvijn, Genève is z Gereformeer in verband

ut de gron de eenheid kerk haar t

Maar wed woorden t vattingen g

Iets ander van 1 Jan. de bewering boven zich

alleen aan is. Zulk e de Schrift tucht oefen spreekt het

Dese rede Om maar H. H. Kuyp welke and boven zich?

En antw bedoel een merking g gezegd ha aan de ker kan, om e eigenlijk st macht bov het treden

Voor ho het aangat Maar w kerk in k te Corinth zich beroe de apostel kerken on lische aut meente te Prof. Dr dat het z en de me

Hebben de kerken de apostel Komt h H. H. Kuyp

ten, en wat deze drie voor de meerdere vergaderingen dan in zich sluiten.

Hij ontkent niet, dat elke plaatselijke kerk deze driestel macht volledig in zichzelf bezit.

Maar wanneer zij in kerkverband getreden is, is zij niet meer „autonoom“, maar is zij aan de kerkenorde-ning gebonden, en hebben de meerdere vergaderingen krachtens die kerkenordening in die en die gevallen en op die en die wijze zeggenschap over de plaatselijke kerken of haar kerkeraden. Hij beroept zich daarvoor telkens op artikelen van de K.O.

Niemand echter, die dat ontkent.

En voorzover zijn deze artikelen overbodig.

Zij gaan niet over het punt, dat kerkrechtelijk tegenwoordig onder ons in geding is.

Dat is: de grond, de Schriftuurlijke grond, van eene eigene autoriteit der meerdere vergaderingen boven en over de kerkeraden en plaatselijke kerken, om onafhankelijk van deze, kerkeraadsleden en particuliere geloovigen te schorsen, af te zetten, te censureren, en plaatselijke kerken te regeren.

Volgens het Gereformeerd kerkrecht hebben de meerdere vergaderingen slechts eene van de plaatselijke kerken en kerkeraden afgeleide macht, en geene eigene autoriteit, en wordt haar macht dus geheel bepaald en omschreven (afgezien van Gods Woord en de Belijdenis) door de onderlinge overeenkomst der kerken in kerkverband, d.i. dus door de kerkenorde-ning.

Wanneer wij het nu over dit laatste eens zijn, dan zijn wij heel wat gevorderd. Want dan kan er nog wel verschil zijn over de uitlegging van de kerken-ordening en hare artikelen, maar over den grondslag en de grensbepaling van de macht der meerdere vergaderingen is er dan eenstemmigheid: die zijn dan de door de kerken onderling overeengekomen en aange-
nomen en eventueel te wijzigen kerkenordening met hare bepalingen.

Zoo schrijft Prof. Dr. H. H. Kuyper in „De Heraut“ van 25 Dec. j.l., wanneer hij over de dogmatische macht gehandelt heeft: „Een plaatselijke kerk als die te Genève, die buiten elk kerkverband stond, heeft zelf haar Geloofsbelijdenis en Catechismus gehad, en heeft zelf de dwalingen veroordeeld. Maar kan een kerk, die in verband leeft, dit ook zelfstandig doen?“

Dech hij deze vraag rijst deze andere vraag: Wie heeft dat nu bewoord? En is het dan geen geheel verkeerde voorstelling van de quaestie in geding, als men het dezen schijn geeft? Wordt daarmee geen gansch onjuist beeld geteekend voor wie men bestrijden wil?

Hetzelfde geldt, wanneer Prof. Dr. H. H. Kuyper in datzelfde nummer verder, nu over de regeermacht gesproken hebbende, schrijft: „De plaatselijke kerk nu heeft stellig het recht en de bevoegdheid dit alles zelf te regelen, wanneer ze al op zich zelf staat en de kerk van Genève is zelfs het voorbeeld, dat dit op uitnemende wijze geschieden kan, wanneer men maar mannen heeft als Calvijn, die leiding geven. De Kerkenorde van Genève is zelfs het voorbeeld geworden voor al onze Gereformeerde kerken. Maar een kerk, die met andere in verband staat, heeft daartoe het recht niet, want tot de grondslagen van het kerkverband behoort ook de eenheid in de kerkregering, anders zou iedere kerk haar eigen weg kunnen gaan.“

Maar wederom, wie onder ons heeft in dezen tegenwoordigen tijd dit laatste betwist, en tegen wiens opvattingen gaat dan dergelijke redeneering?

Iets anders echter wordt het, wanneer in „De Heraut“ van 1 Jan. te lezen staat: „En dan staat het vast, dat de bewering: een kerkeraad heeft geen andere macht boven zich dan Christus en is ook bij zijn tuchtoefening alleen aan Christus verantwoording schuldig, niet juist is. Zulk een autonomie der plaatselijke (kerk) leert de Schrift ons niet. Als de gemeente te Corinthe geen tucht oefent, waar ze dit moest doen, komt Paulus en spreekt het vonnis over den zondaar uit.“

Deze redeneering toch is foutief.

Om maar te blijven bij het voorbeeld, door Prof. Dr. H. H. Kuyper zelf tweemaal genoemd, de kerk te Genève: welke andere macht dan die van Christus had deze boven zich?

En antwoordt Prof. Dr. H. H. Kuyper, ja, maar ik bedoel eene kerk in kerkverband, dan dient de opmerking gemaakt te worden, dat dit hier dan ook gezegd had moeten zijn. Voorts, dat de herinnering aan de kerk te Genève hier bovendien juist goed dienen kan, om eene zuivere voorstelling te krijgen, hoe het eigenlijk staat: elke kerk, niet in kerkverband, heeft geene macht boven zich dan die van Christus. Slechts door het treden in kerkverband wordt dat anders.

Voor hoever? Dat wordt door de overeenkomst bij het aangaan van kerkverband afgesproken of bepaald.

Maar wanneer Prof. Dr. H. H. Kuyper, aldus eene kerk in kerkverband bedoelende, nu op de gemeente te Corinthe in hare verhouding tot den apostel Paulus zich beroept, dan wordt het meer dan bedenkelijk. Want de apostel Paulus had als apostel een eigen, van alle kerken onafhankelijk, en over haar met volle apostolische autoriteit te zeggen hebbend gezag over de gemeente te Corinthe en over andere gemeenten. Wil dus Prof. Dr. H. H. Kuyper met deze verwijzing zeggen, dat het zoo ook staat met eene kerk in kerkverband en de meerdere vergaderingen?

Hebben dus de meerdere vergaderingen eigen, van de kerken niet afgeleid, gezag over de kerken, zooals de apostelen, gelijk de apostel Paulus?

Komt hier nu de eigenlijke gedachte van Prof. Dr. H. H. Kuyper en van zijn betoog uit?

Dan zal het toch wel zeer noodig zijn, dat hij deze gedachte als Schriftuurlijk aanwijst.

Wij wachten dus nog altoos het grondige betoog, dat volgens het Gereformeerde kerkrecht de meerdere vergaderingen geen van de particuliere kerken of kerkeraden afgeleid, maar een eigen, van die kerken onafhankelijk, gezag boven en over de particuliere kerken hebben.

En in de tweede plaats, het dagelijke bewijs uit de Heilige Schrift voor deze stelling.

S. GREIJIDANUS.

Een Amerikaansche stem.

Nu, naar we hopen, het onverkwikkelijke en persoonlijk gedoe rondom de reis van Prof. Schilder naar Amerika achter den rug is, kan het zijn nut hebben te luisteren naar een Amerikaansche stem, die zich over Prof. Schilder's werk, met name wat betreft de leer omtrent de Gemeene Gratie, heeft laten hooren.

Deze stem heeft daarom bijzondere beteekenis, omdat ze komt uit de kerkengroep, die met onze Nederlandsche Gereformeerde Kerken nauw verbonden is en die zelf een fellen strijd over de Gemeene Gratie heeft moeten voeren, zoo fel, dat een scheuring er het gevolg van is geweest.

In de „Chr. Gerel. Kerk“ van Noord-Amerika werd die strijd gevoerd tot 1924, toen de Synode van Kalamazoo er een eind aan maakte met haar bekende besluiten inzake de Gemeene Gratie.

Het is van belang, die besluiten nog eens weer in de herinnering terug te roepen.

De Synode verklaarde zich met name omtrent drie punten, die in discussie waren geweest, n.l.:

- 1o. de gunstige gezindheid Gods jegens alle menschen, en niet alleen jegens de uitverkorenen;
- 2o. de betuiging der zonde in het leven van den enkelen mensch en in de samenleving;
- 3o. het doen van zoogenoemde burgerlijke gerechtigheid door de onwedergeborenen.

Aangaande deze drie punten besloot de Synode:

1o. „dat er, behalve de zaligmakende genade Gods, bewezen alleen aan de uitverkorenen ten eeuwigen leven, ook een zekere gunst of genade Gods is, die Hij befoont aan Zijn schepselen in het algemeen“;

2o. „dat er volgens Schrift en Confessie zulk eene betuiging der zonde is“;

3o. „dat volgens Schrift en Confessie onwedergeborenen, hoewel onbekwaam tot eenig zaligmakend goed, zulk burgerlijk goed kunnen doen“.

Deze drie punten vaststellend, dacht de genoemde Synode er geen moment aan, dat hiermee het definitieve woord inzake de Gemeene Gratie gesproken was.

Neen openlijk sprak zij uit „thans geen uitspraak te doen betreffende het standpunt der Kerk inzake het leerstuk der algemeene genade of gemeene gratie in al hare geledingen“.

En waarom deed ze dat niet? Men leze:

„Zulk een uitspraak zou veronderstellen, dat dit stuk tot in alle bijzonderheden reeds was doorgedacht en ontwikkeld, wat zeker wel allerminst het geval is. De noodige voorstudie ontbreekt ten dezen nagenoeg geheel. Bijgevoeg is er dan ook in de Gereformeerde Kerken nog volstrekt geen „communis opinio“ in deze zaak.“

Dit werd verklaard, toen de Gemeene Gratie van Dr. Kuyper reeds meer dan twintig jaar oud was!

Wilde de Synode dus geen volledig dogma vaststellen omtrent de gemeene gratie — dogma's worden niet gemaakt, maar uit den strijd der meeningen geboren, zoo oordeelde zij — toch wakte zij de „leiders van ons volk, zoo predikanten als professoren“ op, den voorbereidenden arbeid voor deze dogmavorming ter hand te nemen.

Er moest, naar het oordeel der Synode, een „gedachtenwisseling“ omtrent de leer der algemeene genade komen. En de deelname daaraan moest zoo algemeen mogelijk zijn! Predikanten en professoren worden opgewekt „het leerstuk der Gemeene Gratie in studie te nemen; zich de problemen, die daardoor naar voren gebracht worden, nauwkeurig indenken in predikatiën (!!), lezingen en geschriften. Het is zeer wenschelijk, dat niet een enkele of een klein getal zich tot deze taak zette, maar velen er aan deelnamen. Gronden:

1. Dit zal op de meest natuurlijke wijze kunnen leiden tot een vruchtbare discussie over het stuk der Gemeene Gratie, en zulk een gedachtenwisseling is de onmisbare voorwaarde voor de ontwikkeling dezer waarheid;
2. het zal de aandacht van ons volk meer bij dit leerstuk bepalen, zijn inzicht daarin verhelderen en de beteekenis er van doen gevoelen, zoodat het zich in toenemende mate bewust wordt van dit deel van zijn geloofsinhoud;
3. het zal, na verloop van enkele jaren, ongetwijfeld leiden tot een „communis opinio“ in dezen, en alzoo den toestand in onze Kerk doen rijpen voor een gemeenschappelijk belijden betreffende de Gemeene Gratie.“

Men ziet: de Synode van Kalamazoo verkeerde allerminst in de stemming van: we weten er wel zoo ongeveer alles van! Wat ze deed zag ze zelf als een maar zeer bescheiden begin.

Aan den oproep der Synode om te studeeren en daarna te publiceeren, werd niet voldaan. Er kwam een zekere matheid in de Amerikaansche Kerken. Ook werd een strijd ontkend over de vraag of een classis ouderlingen en diakenen afzetten mocht!!!

Eerst in onze Kerken heeft men gedaan wat Kalamazoo vroeg, n.l. de vragen betreffende de gemeene gratie bestudeeren. En één van degenen, die hierin handelde e voto Kalamazoo was — Prof. Schilder.

Eindelijk, een jaar of dertien na de Synode, heeft Dr. D. Zwier de pen opgenomen. Hij gaf in „De (Amerikaansche) Wachter“ een mooie artikelenreeks over „Gods Algemeene Goedheid“, waarin hij duidelijk dit leerstuk uiteenzet.

Natuurlijk heeft Dr. Zwier ook nauwkeurig kennis genomen van wat in ons land gaande was! En 'tis bijzonder interessant te vernemen, hoe hij, verdiediger van Kalamazoo, over wat hier geschreven werd, oordeelt.

Na een kort overzicht te hebben gegeven van de hoofdpunten van Prof. Schilder's beschouwingen, schrijft hij het volgende:

„Dit is ons echter thans reeds wel duidelijk, dat Dr. Schilder de gemeene gratie geenszins loochent, zooals dat indertijd onder ons het geval was, maar dat hij voor deze leer een breederen grondslag zoekt, zui-verder in overeenstemming met de Heilige Schrift.“

Dit klinkt heel anders, dan wat hier wel eens is betoogd!

Wie de fundamente van een gebouw verstevigt, heeft nu niet bepaald de slooping ervan op het oog!

Een poos later komt Dr. Zwier op Prof. Schilder's beschouwingen terug. Niet alles is hem heelmaal duidelijk.

Maar toch:

„De jongste brochure van Dr. Hepp, waarin hij de besluite overtuiging uitspreekt, dat zijn collega van Kampen den bal mislaat, heeft mij daarvan geenszins overtuigd. Met zeer veel, dat Dr. Hepp schrijft, kan ik het uitnemend eens zijn, vooral wanneer hij de beteekenis van het genadebegrip ontwikkelt. Maar dat Dr. Schilder van onze Gereformeerde Belijdenis afge-
weken zou zijn, kan ik niet inzien. Ik vind, dat wat de laatstgenoemde over de algemeene genade geschreven heeft, in elk geval interessant en belangrijk genoeg is, om er ernstig notitie van te nemen en met de Schrift voor ons te onderzoeken, of deze dingen alzoo zijn.“

Dr. Schilder „komt met argumenten, die zich niet in een ommezientje laten omverwerpen, maar die onze ernstige bestudeering ten volle waard zijn“.

Na uitvoerig de meeningen van Prof. Schilder te hebben weergegeven, vinden we deze conclusie:

„Tot zoover de nieuwere voorstelling, die zooals ons nu wel duidelijk geworden zal zijn, op niet onbelangrijke punten afwijkt van die waaraan we gewoon waren.“

Maar een afwijking van onze Gereformeerde Belijdenis kan ik hierin zelf met een vergrootglas niet vinden.“

Ook de bekende rede van Prof. Greijdanus wordt door Dr. Zwier in zijn artikelenreeks besproken. Vooral de door Prof. Greijdanus gestelde vraag of de goedheid Gods jegens de niet-uitverkorenen wel wezenlijk met den naam „genade“ mag worden genoemd, heeft uitlitaard zijn volle belangstelling. Men denke aan punt één van de verklaring van de Synode van Kalamazoo.

Uitvoerig zal Dr. Zwier de rede van Prof. Greijdanus bespreken, en: „Dan zal het ons spoedig duidelijk worden, dat de Gereformeerde Kerken van Nederland gerust Dr. Greijdanus en zijn collega Dr. Schilder, die de genoemde lezing met instemming in „De Reformatie“ opnamen, naar onze Synode kunnen afvaardigen, zonder eenig gevaar, dat zij wegens afwijking in de leer bij ons niet welkom zouden zijn“.

Zoo schreef Dr. Zwier in het No. van 5 Juli 1938!

Er zou nog wel meer te noemen zijn.

B.v. dit, dat het officiële orgaan van den Bond van Mannenverenigingen (Federation Messenger) Prof. Schilder bij monde van Dr. B. J. Danhof (gepromoveerd aan de V.U.) een hartelijk welkom toeroept en den wensch uitspreekt, dat hij de komende algemeene vergadering zal kunnen bezoeken en toespreken.

Maar we zullen het hierbij laten; hopende, dat deze Amerikaansche nuchterheid en zakelijkheid ook de harten en zinnen van veel Hollandsche broederen zal gaan vervullen.

H.

C. V.

Hulp opleiding predikant Argentinië.

In hartelijken dank werd deze week per kennisgeving van storting ontvangen een gift van f1,—, afkomstig uit Rotterdam. De afzender wenschte zijn „Incognito“ te bewaren.

Met deze gift gaan we voort op den weg naar het doel — ook nadat Prof. Schilder vertrokken is. Wie helpt om ook volgende week de continuïteit met het verleden te kunnen bewaren? Het gironummer van Prof. Schilder is 127278. Alle giften zullen geregeld worden verantwoord.

L. DOEKES.

De Groote Catechismus van Zacharias Ursinus. (XVII.)

177. Verkrijgen dan alle nakomelingen der vromen barmhartigheid bij God?

God heeft door deze belofte Zijn genade niet verbonden aan de vleeschelijke opvolging¹⁾, maar Zijn geestelijken en stoffelijken zegen aldus verdeeld over de nakomeling-schap der vromen, als Hij van eeuwigheid gezien heeft, dat tot het in het licht stellen van Zijn eer strekken zou.

178. Waarom zegt Hij, dat Hij tot in het duizendste geslacht zegenen, tot in het vierde straffen zal?

Opdat Hij plechtig verzekeren zou, dat Hij niet verblid wordt door het verderf, maar door het behoud der menschen; voorts, dat Hij alleen straft tot een betoening van Zijn rechtvaardigheid.

179. Wat is het derde gebod?

Gij zult den Naam des Heeren, uws Gods, niet ijdel gebruiken; want de Heere zal niet onschuldig houden, die den Naam van den Heere, zijnen God, ijdel gebruikt zal hebben.

180. Wat wordt in dit gebod verboden?

Dat men niets, dat onwaarachtig of krenkend is, van

7) Carnali successioni.

God zal zeggen; noch in lichtzinnigheid melding van Hem zal maken; noch door ergernissen Zijn Naam zal misvormen; alsmede dat wij niemand in Zijn Naam zullen vervenschen; vooral echter, dat wij niet valsch of tegen Zijn Woord of zonder reden zullen zweren.

181. Wat daarentegen geboden?

Dat wij de Goddelijke waarheid, zooveel wij kunnen, zullen voortplanten; God met woorden en daden zullen verheerlijken; Hem dank zullen bewijzen; Hem zullen aanroepen en bij Hem alleen, waar de verdediging van de waarheid en de eendracht onder de menschen het vordert, zullen zweren.

182. Wat is ergernis?

Het is een verkeerde leer of booze daad, waardoor een ander slechter wordt.

183. Wat is een eed?

Het is een aanroeping van God, opdat Hij getuige zij, dat wij niet de bedoeling hebben om in die zaak te bedriegen, die wij bevestigen; en opdat Hij ons straffe, indien wij zullen bedrogen hebben.

184. Waarom voegt Hij een bedreiging toe aan dit gebod?

Om plechtig te verzekeren, dat de ontheilgung van Zijn Naam behoort tot de zwaarste zonden.

185. Wat is het vierde gebod?

Gedenk den sabbathdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden, en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbath des Heeren, uw Gods.

Op dien dag zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw lastdieren, noch de vreemdeling, die in uw poorten is. Want in zes dagen heeft God den hemel en de aarde gemaakt, de zee en alles, wat daarin is, en Hij rustte op den zevenden dag.

Daarom heeft de Heere den sabbathdag gezegend en dien geheiligt.

186. Wat gebiedt dit gebod?

Dat zekere tijd, vrij van de dagelijksche bezigheden, die dit beletten, toegewezen zal worden aan den publieken eeredienst van de Kerk, waarin de ware leer aangaande God onderwezen en geleerd, de sacramenten recht bediend en gebruikt zullen worden, God aangebeden en openlijk beleden zal worden; alsmede dat aan deze bediening gehoorzaamheid en eer zal bewezen worden, en dat ieder voor zich op zijn plaats zorg zal dragen voor de onderhouding hiervan.

R.

G. B.

Een bekroonde roman.

„Zij was en bleef een vreemde“, door Nora K. Smith. — A. W. Bruna & Zoon, Utrecht.

Deze uit het Engelsch vertaalde roman werd bekroond met den prijs van £ 1000, bij een prijsvraag, uitgeschreven onder onderwijzend personeel. Nu kan men over de belangrijkheid van een dergelijke onderscheiding van meening verschillen, en vooral nu de deelname aan deze prijsvraag slechts voor een bepaalde categorie van menschen open stond. Een feit is echter, dat dit boek veel gelezen wordt. In ons land is, slechts kort na de eerste, al een tweede druk verschenen.

En inderdaad, „Zij was en bleef een vreemde“ is in vele opzichten een merkwaardig boek. Nora K. Smith heeft ongetuigelijk talent. Zij schrijft beeldend, en zegt de dingen raak en vlót. De geschiedenis van Zillah Bowker boeit ons tot het einde, en dat is grootendeels te danken aan het feit dat de schrijfster haar milieu zoo door en door met kennis van zaken beschrijft.

Zacharias Bowker brengt, op een stormachtigen avond, in een groot wollen pak een kind van vier jaar mee. Zijn afgebeulde vrouw Sarah heeft dit zonder meer te aanvaarden, zooals ze alles aanvaardt. In het groote, verwarloosde gezin groeit Zillah op. Van opvoeding is geen sprake. De vrouw en kinderen worden door Zacharias van den morgen tot den avond voortgedreven. Zwoegen en ploeteren is het enige in het leven van deze menschen. Als een vreemde bloem groeit Zillah op tusschen de gedegeneerde Bowkers, waarvan Joël, de oudste zoon, de beste is.

En nu is de hoofdgedachte van dit verhaal de levenslange strijd van Zillah om zich aan de Bowkers te onttrekken. Ze trouwt met Joël. Maar ook Joël is niet heelemaal vrij van den Bowker-aard. In haar oudsten zoon moet Zillah tenslotte het karakter van Zach nog weervinden.

Zach is de belichaming van al het kwaad, dat Zillah in haar leven treft. Door zijn schuld verliest ze haar man Joël. En toch blijft ze den weersinwekkenden woesteling verzorgen tot zijn dood. Ze doet dit niet uit liefde, en ook niet uit plicht. En dat is juist het merkwaardige van dit boek. Zillah voelt het als een onontkoombaar noodlot: ik kom nooit van de Bowkers af.

Na den dood van Zach, als Zillah zelf al een oude vrouw wordt, vlamt haar weerzin tegen wat zij het besmette bloed noemt in een laatste aanval geweldig op. Ze sleurt alle bezittingen van den ouden man naar het erf. Zijn stok, zijn kleeren en beddegoed, zelfs het kussen waarop hij gezeten heeft. Ze maakt er een stapel van en steekt het in brand.

Deze laatste scène wordt ons zeer suggestief

beschreven. Door de regels heen trilt de grimmige voldoening van een eindelijk vrijmaking. Als John, haar oude jeugdvriend, Zillah ten huwelijk vraagt, weigert ze. Ze wil nu eindelijk vrij zijn, los van alle familiebanden die haar levenslang gekneld hebben. En zeer eenzaam staat Zillah, aan het slot van het boek.

Aan het begin van dezen roman staat een kort voorwoord van Ds Mackenzie. „Ik vind“, zegt hij, „in dit boek een brok leven, een brok natuurleven. Het is een schepping, waarin iets van de oerkracht van het leven woont. De tragische realiteit van menschenlevens wordt direct gegeven, vanuit den achtergrond van groote menschenliefde.“

Sommige menschen kunnen uit een boek halen wat er niet in zit. Met de laatste woorden van deze aanbeveling kunnen we ons niet vereenigen. Het is geen menschenliefde die Zillah drijft, maar een bitter zich gebonden voelen in onwillige dienstbaarheid. Ze erkent dat zelf meermalen. Men voelt door het heele boek heen dat het niet de bedoeling van de schrijfster geweest is om Zillah te teekenen als een zelfopofferende natuur, levende voor anderen. Neem alleen maar haar houding tegenover de twee van haar vier kinderen, die den Bowker-aard hebben geërfd!

Dit boek is knap en boeiend geschreven, maar het voornaamste ontbreekt er in. En het ontbreekt er zóó absoluut in, dat we het zonder eenige aarzeling a-christelijk willen noemen. In geen van deze levens is een spoor te bekennen van Godsbesef, of zelfs maar van het besef dat er nog iets anders zijn moet dan het aardse bestaan. Men kan deze aan-de-aarde-gebondenheid nu wel „de oerkracht van het leven“ noemen, maar als Christenen belijden wij een andere „oerkracht van het leven“.

Soms, en vooral in de prachtige natuurbeschrijvingen, herinnert dit boek ons aan gedeelten uit Kristin Lavransdóchter. Maar dan zien we tegelijkertijd het essentiële verschil tusschen figuren als Kristin en Zillah. Bij de een na veel zonde en strijd, het zich eindelijk gevangen geven aan Gods liefde. Bij de ander een onwillig worstelen met wat men noodlot noemt. En dat laatste maakt Zillah, bij al haar voortreffelijke eigenschappen van werkkraft, energie en doorzettingsvermogen, toch tot een donkere figuur. En het maakt dit boek, al is het nog zoo goed geschreven, voor ons onaanvaardbaar.

M.

GR. GILHUIS-SMITSKAMP.

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Is mijn geloof wel echt?

Het prachtige boek van Ds Woelderink over het doopsformulier geeft mij aanleiding om nog eens iets te zeggen over bovenstaande vraag.

Die aanleiding wordt nog te dringender door een brief, die mij juist dezer dagen over deze kwestie bereikte.

De zaak zit zoo.

Daar zijn onder ons menschen, die aldus rede-neeren: „niet ieder, die binnen de Kerk van Christus geboren wordt, behoort wezenlijk tot het verbond“.

Wie daartoe wezenlijk behooren, dat zijn alleen de uitverkorenen.

Om dus rechten te kunnen laten gelden op de beloften des verbonds, moet ik eerst de kentekenen der verkiezing bij mijzelf waarnemen.

Eerst nadat dit is geschied, mag ik de hand op het heil leggen en zeggen: „het is mijn“.

In feite wordt bij zulk een beschouwing de grond voor mijn geloof dus niet Gods verbond, Gods beloften, maar mijn bevinding. Men mag dit niet zoo bedoelen, maar daar komt het toch op neer.

Daartegenover nu staat menigeen, ook in onzen kring, die zegt: „neen, zoo mogen wij het niet zien. Grond voor het geloof kan alleen zijn Gods belofte. Het feit, dat ik sta in het verbond geeft mij ten volle het recht om het heil te aanvaarden.“

Tot zooverre loopt alles goed.

Doch nu komt het.

Zeker, zegt men, gelooven moet ik alleen op grond van de belofte, maar rustig zijn door het geloof, mij verblijden door het geloof kan ik dan eerst, als ik ook zeker ben, dat het geloof, waarmee ik de belofte aanvaard, een echt geloof is.

De broeder, die mij schreef (en hij is daarin de tolk van zeer velen) zegt het aldus:

„Zoo moet de mensch dan, om zeker te zijn van Gods genade, twee dingen weten. Ten eerste, dat God belooft, ten tweede, dat hij die beloften geloof“.

Blijkbaar staat ook Ds Woelderink op dit standpunt. Hij zegt op blz. 172 en 173 van zijn boek:

„Het berust op een dwaling als men meent, dat de aanvaarding van het reformatorische uit-

gangspunt, waarbij men zonder onderscheid de belofte des verbonds op heel het zaad der Kerk, op al de kinderen der geloovigen laat slaan, in lichtvaardigheid moet leiden. Immers de noodzakelijkheid van het geloof, van een waar geloof, waar door de belofte des levens alleen kan omhelsd worden, blijft hier staan en voor het zelfonderzoek en de zelfbeproeving blijft plaats in de prediking, in zooverre in het leven tot openbaring dient te komen, dat het geloof, waarmee men gelooft, niet een dood geloof is, maar een geloof uit de liefdelijke werkende.“

Maar afgewezen met alle stelligheid moet de gedachte, dat de zelfbeproeving het geloof overbodig maakt of een anderen grond des geloofs kan leggen, dan ons in de beloften der goddelijke barmhartigheid gegeven wordt.“

Ik geef toe, dat deze redeneering logisch klinkt en toch schuilt er een groote logische fout in. Zeker, ik zou hiertegen ook aan kunnen voeren, dat men op deze wijze feitelijk alle vastheid en zekerheid weer uit het leven wegneemt.

Men begint met te zeggen: „de grond onze zekerheid is Gods belofte; daarop staan wij“.

Maar dan legt men tusschen zijn voet en die rots toch nog weer het altijd kruisende zand van zijn bevinding omtrent de echtheid van zijn geloof. Dat zand is altijd kruisend.

In de eerste plaats omdat ik altijd de wetenschap bij mij draag, dat ik mij in de waardering van wat ik zie als vruchten des geloofs kan vergissen; in de tweede plaats omdat die vruchten des geloofs ook niet altijd even klaar bij mij gevonden worden.

Daardoor komt het, dat men op deze wijze de zekerheid in zijn leven ondermijnt.

Ook zou ik tegen de door mij zooveel weergegeven zienswijze kunnen aanvoeren, dat daarbij geen rekening wordt gehouden met den aard des geloofs.

Het geloof is zekerheid; niet alleen met betrekking tot zijn inhoud, maar ook met betrekking tot zichzelf.

Wie gelooft, weet dat hij gelooft. Zoodra hij daaraan twijfelt heeft hij opgehouden te gelooven.

Evenals een mensch, die leeft, nooit vraagt (tenzij hij geestelijk abnormaal is) „leef ik wel“, zoo zal de mensch die gelooft, dat ook weten en niet vragen: „geloof ik wel?“

Toch was het mij om deze dingen in dit stukje niet te doen.

Ik wilde nu wijzen op iets anders.

De menschen, die ik nu op het oog heb, zeggen: „niet mag het zelfonderzoek ten doel hebben de kenmerken, die men eventueel vindt, te leggen ten grondslag van zijn geloof; die grondslag zijn de beloften van Gods barmhartigheid.“

Bij zijn onderzoek moet men er dus van uitgaan: „het heil is voor mij, want God heeft het mij beloofd“.

En zóó moet men dan onderzoeken of men nu die beloften wel werkelijk aanneemt, gelooft.

Maar gevoelt men dan niet welke fout men hier maakt?

Die aanvaarding van het verbond, die overtuiging, dat krachtens het verbond de beloften voor mij zijn, wat is dat anders dan geloof?

Daar is toch zeker naast de aanvaarding van het verbond, niet nóg een tweede soort van geloof, waarmee men nu de weldaden des verbonds aanneemt?

Maar daarmee is dan ook het onhoudbare van dit standpunt aangetoond.

Men zou daardoor immers komen tot deze onmogelijke constructie, dat iemand, die bewust uitgaat van het feit, dat de verbondsbeloften voor hem zijn, en dus gelooft, gaaf onderzoeken of hij wel gelooft en ondertusschen toch rustig blijft gelooven, immers, het verbond aanvaarden.

Dat is toch dwaasheid!

Inderdaad, wie éénmaal aanneemt, dat de grond voor ons gelooven ligt in Gods belofte, kan niet blijven vasthouden aan dien vorm van zelfonderzoek, waarvan men onder ons maar geen afstand wil doen.

Voor hem kan er geen andere vraag van zelfonderzoek zijn, dan simpel deze: „geloof je Gods verbondsbelofte?“ Zoo neen, doe het dan nu, zonder uitstel.

Natuurlijk moet ook gevraagd: „leef je zooals het een bondeling betaamt? Zoo neen, doe dat dan, want doet gij dat niet, dan komt gij om.“

Maar gewerd blijve die vorm van opwekking tot zelfonderzoek, waarbij de echtheid des geloofs de inzet is.

In dien vorm komt deze opwekking in de Schrift niet voor en past zij niet in het raam van het leven in en uit het verbond.

Ook behoeven wij niet bang te wezen dat wij door van dezen vorm van opwekking tot zelfonderzoek af te zien, de menschen in gevaar zouden brengen van „zelfmisleiding“.

Waar wij getrouw den verbondseisch prediken en er op wijzen, dat ongehoorzaamheid den dood met zich brengt, daar hebben wij gedaan wat wij moeten doen, daar kunnen wij het verder den Heere overlaten, daar zullen onze handen reus zijn van het bloed onzer hoorders, indien zij ooit mochten omkomen.

D. v. D.

III ZI

In de onvertrekkelijke kwalen van de winter treffen ons de van den winter niet onmogelijk een vervallen sloten zijn. Te verlaten huilt overwegend t

Laten wij tr op onze oude wolke licht, somber daglicht. Alsdan werkt in huis. Het houdend geweratie. Het verzoek heel wal het woonverh met buren en nieuwe boek dagen soms l deren gen l huisdieren, er voor het omg

Het verval (vers 3 tot 5), nog alleen v zijn verzwakt buiten voorv armen, de b meer zoo flet deuren van d meer voort d zooals de stet wege de doo achtigheid, h waging en h geheele licha daarbij ver sloten. Er z een verwant b.v. een nter de oude van behulp van volle kracht, ziet men hem of ook hoort. Voor sommij droevig, dat voorgevallent verlost te w soms een he aan heitgen

Het verlat aanzienlijk b een zilveren de lamp is s gedragen, w deze werd n en in den p symbolen van hier wordt v rend einde er hem zal hter

In deze ge vrees des d te kampen l als een nood dood wordt gemoedsgest na dit leven gewijde Spr weten niet v des rechtva oos die lig word tot die sche vertalin fontein des l hebben geen zing, doch v hart in hu

OPVO

Neen, ik b ons algemea aan haar l bedoel ik d wijzer aan t Wil men d tijd reeds d voeren, dan Is dat bez daar versch ernst hoore